

ANYANYELVI FELADATLAP
a 8. évfolyamosok számára

2006. február 2. 14:00 óra

ÚJ FELADATSOR!

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ügyelj a megfelelő időbeosztásra és a külalakra! Tollal dolgozz! A megoldásra összesen 45 perced van. Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

---

1. a) Felelj úgy a kérdésekre, hogy értelmes szavakat kapj!

Mitek? re.....

Mikor? cu.....

Mikor? bo.....

Miér'? gyök.....

- b) Húzd alá, hogy miért lehet humoros a Vidor Miklós művéből való szöveg!

*„Zebra zebra
zsebre zabra
habra rebbents,
hebrents babra
ugra-bugra, zsupsz a sutra,
pulyka húzta, pudva, dudva,
lukba rúgva fúlt a kútba.”*

értelmetlen – nyelvtörő a szöveg – távoliak a rímek – meghökkentő a szójáték

- c) Írd át a halandzsaszöveget értelmes mondattá a példához hasonlóan!

Pl. Egy ronta vitrálozott a héren. → Egy autó dudált az úton.

„Verhes digáján bős cselenték dengereltek.”

.....

.....

2. Írj egy-egy olyan mondatot, amelyben az alábbi szókapcsolatok jelentése megmarad, de a **szegi** ige nem szerepel újra bennük!

a) kenyerét **szegi** – .....

b) nyakát **szegi** – .....

c) a terítőt **szegi** – .....

d) szavát **szegi** – .....

a	
b	
c	

a	
b	
c	
d	

3. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, amely az Illem, etikett, protokoll című könyv alapján készült!

a	
b	
c	
d	
e	

Egy kis étkezéstörténet

Először nyersen ettünk mindent, aztán feltaláltuk a tüzet, a sütés-főzést, a párolást és minden **rafinériát**, a főzés már lassan művészetté vált. Évszázadok alatt kialakult a mai étkezési kultúra.

Erős Ágost szász választófejedelem a lakoma előtt és után a vendégeket lemérette: a súlynövekedés elérte a két, két és fél kilót. Volt 400 fogásból álló ebéd is. Az etikett történelme ismer olyan fényes lakomát, amelynek menüjét a résztvevők 8 óra alatt sem voltak képesek végigenni; ez **manapság** már semmiféleképpen sem jelent követendő példát.

A kanál eredetileg rövid nyelű volt és nem mint ma, kézbe, hanem ökölbe fogták. A villa Bizáncból került európai használatba.

A kés mindig az étkezés nélkülözhetetlen eszköze volt. Apor Pétertől idézve: „Kést senkinek sem **adtanak**, (mivel minden nagyúrnak) az öviben hátul az hüvelyben volt az kése, mikor asztalhoz ült, kivette és evett vele, egy hüvelyben két kis **kések** volt és egy villájuk, az sinorra övekhez kötötték, hosszan sinorral az előruhájok mellett lebocsáták...”

Az ételeket egy nagy tálban hordták fel, ebből kézzel vettek. Az egyes fogások után az étékfogók tálakat hordtak körül az ujjak lemosására.

Az étkezési **ceremóniához** változó szokások és illemszabályok társulnak.

A **tukmálás** rossz magyar szokás. Nálunk megszokott, de egy külföldi számára az erőltetést jelenti, hiszen hozzászokott, hogy ha kér még, akkor az első kínálásra vegyen. Honfitársaink viszont könnyen csalódhatnak, ha azt hiszik, hogy külföldön illik elsőre elutasítani a kínálást, mert ott ezt komolyan veszik, és nem kínálnak még egyszer.

Értelmezd a szöveg alapján a következő szavakat, kifejezéseket, illetve mondatot, majd írd át a köznapi nyelvhasználatnak megfelelően!

a) „(Feltaláltunk minden) **rafinériát**”: .....

b) „**manapság**”: .....

c) „**adtanak**”: .....

d) „két kis **kések** volt”: .....

e) „Az étkezési **ceremóniához** változó szokások és illemszabályok társulnak.”: .....

4. a) Írj három rokon értelmű szót az **iszik** igéhez!

.....

b) Húzd alá az idézet **szimbolikus** jelentését!

„...**tányérunk** csak **falakra való**,”

silány anyagból készült – máshol nincs helye – rossz az étel – szegények vagyunk

c) Fogalmazd meg egy mondatban, hogy mit jelent a **tukmál** ige!

.....

.....

a	
b	
c	

5. a) Húzd alá, hogy milyen hangulatot közvetít az alábbi szöveg!

*„Vérünkben rejtett muzsika dalol
napos keletnek szent, idegen kincse
s amíg egy cseppig él az ősi vér
napos kelet szent ritmusa zenél;
nincs oly erő, mely szavunk elveszítse.”*

közömbös – bizalmaskodó – kedveskedő – udvarias – ünnepélyes

b) Húzd alá, hogy milyen költői eszközökkel fejezi ki az általa jelzett hangulatot a költő!

ellentét – megszemélyesítés – kicsinyítés – fokozás – szinesztézia

a	
b	

8. Olvasd el az alábbi versszakot, majd válaszolj a kérdésekre!

„Éhöket a nagy tál kívánatos izzel,
Szomjukat a korsó csillapítja vízzel;
Szavuk sem igen van azalatt, míg esznek,
Természete már ez magyar embereknek.”

- a) Milyen viszony van az első és a második sorban levő tagmondatok között?

.....

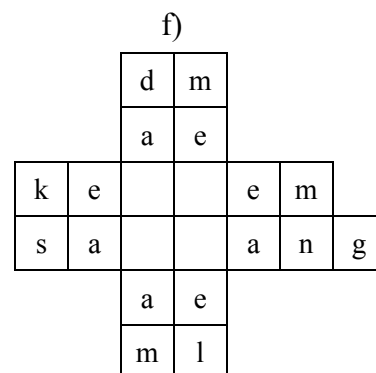
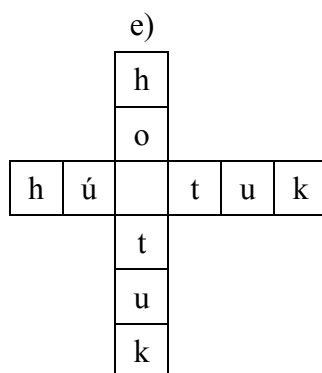
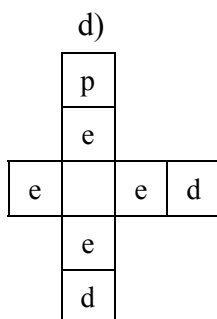
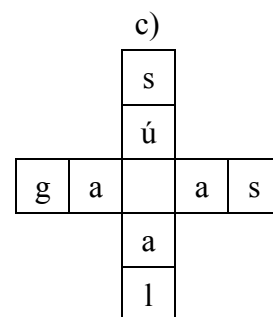
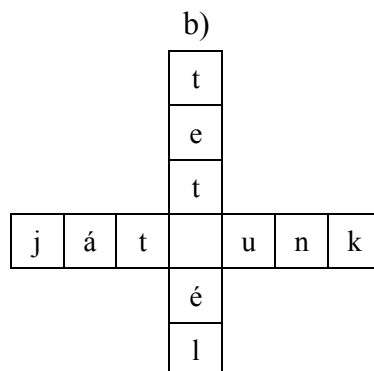
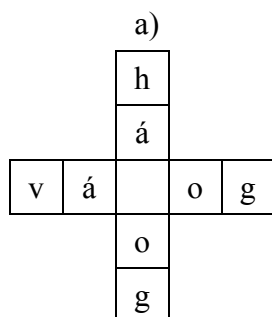
- b) Milyen viszony van az aláhúzott tagmondat és az előtte lévő tagmondat között?

.....

- c-f) Elemezd aláhúzással a második sorban levő tagmondatot!

a	
b	
c	
d	
e	
f	

9. Egészítsd ki a szavakat! Írd be az odaillő betűket az üres négyzetekbe a megfelelő helyesírási szabály szerint!

a	
b	
c	
d	
e	
f	

10. Válassz az A), B), C) témák közül kettőt, és alkoss három-négy mondatos szövegeket!

A) Írj egy **monológot**, amelyben anyukádnak/apukádnak elmondod, hogy mit ennél szívesen a születésnapodon!

..... *Anyu/Apu!*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B) Írj egy **levelezőlapot** a barátodnak/barátnődnek, amelyben beszámolsz arról, hogy disznótorban vagy lakodalomban voltál!

Szia, ...!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C) Írj egy **megrendelést** egy étterembe, amelyben az osztálykirándulás egyik napjára megrendeled az ebédet a 30 fős osztálynak!

Tisztelt .....!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Végül írd meg két mondatos SMS-t, **rövid üzenetet** haza, hogy miként éreztél magad a feladatlap megírása alatt és most, hogy a végére értél!

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	
j	
k	
l	
m	